

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 33/2014

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Γ'

Συνεδρίαση της 3^{ης} Φεβρουαρίου 2014

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Νικηφόρος Κανιούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας
Γραμματικός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος,
Παναγιώτης Σπανός, Ευστράτιος Συνοίκης,
Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής:

Γεώργιος Σινάνης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. Ερωτήματος:

**Υπ' αριθμ. πρωτ. 135639/Γ2/24-9-2013
έγγραφο της Δ/σης Σπουδών
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήματος
Γ' - Μαθητικών Θεμάτων, του Υπουργείου
Παιδείας και Θρησκευμάτων.**

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, άν, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 465/1981 και του Π.Δ. 60/2006, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 5 του Ν. 2690/1999 και 3 του Ν. 3448/2006, είναι δυνατή: α) η δημοσιοποίηση των θεμάτων όλων των ενδοσχολικών εξετάσεων και β) η χορήγηση φωτοαντιγράφων των γραπτών δοκιμίων προαγωγικών ή απολυτήριων εξετάσεων, κατόπιν σχετικών αιτημάτων, υποβαλλομένων από μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων (εφόσον είναι ενήλικοι), ή από τους κηδεμόνες αυτών.

Επί του ως άνω ερωτήματος, το Γ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γνωμοδότησε, ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ.

A. Στην ερωτώσα υπηρεσία περιήλθαν τα υπ αριθμ. πρωτ.: 4262/17-06-2013 και 4366/19-06-2013 έγγραφα της Περιφερειακής Διεύθυνσης Π.Ε. και Δ.Ε. Κρήτης, με τα οποία διαβιβάσθηκαν σε αυτή: 1) ερώτημα του 1^{ου} Γεν. Λυκείου Ιεράπετρας, αίτημα γονέα μαθήτριας και αίτημα του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ανωτέρω σχολείου, τα οποία αφορούν στη δημοσιοποίηση των θεμάτων των ενδοσχολικών εξετάσεων του εν λόγω σχολείου και 2) έγγραφο της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λασιθίου, με συνημμένο έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη, στον οποίο απευθύνθηκε γονέας μαθήτριας, (ο οποίος είναι και φροντιστής) **διότι το σχολείο αρνήθηκε να του χορηγήσει αντίγραφο των θεμάτων των μαθημάτων** στα οποία εξετάστηκε η κόρη του σε ενδοσχολικό επίπεδο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο σχετικό έγγραφό του αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι ο γονέας μπορεί σε κάθε περίπτωση να λάβει γνώση των γραπτών δοκιμίων του παιδιού του και μάλιστα με χορήγηση φωτοαντιγράφων και, περαιτέρω, ότι, **εφόσον το σχολείο διατηρεί έγγραφο με τα θέματα** των ενδοσχολικών εξετάσεων, χρειάζεται να επανεξετασθεί το ζήτημα της πρόσβασης και σε αυτά τα έγγραφα, στη

δικαιολογητική βάση, αφενός της πρόσβασης σε έγγραφα βάσει των γενικότερων διατάξεων του Ν.2690/1999, και, αφετέρου του επαγγελματικού συμφέροντος και ως εκ τούτου εύλογου ενδιαφέροντος, καθώς και του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος πληροφόρησης. Επίσης, απέστειλε στην ερωτώσα υπηρεσία την υπ' αριθμ. **275/2012** γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία αναφέρεται στην δυνατότητα πρόσβασης υποψηφίου διαγωνισμού **για την χορήγηση κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας** στα γραπτά δοκίμιά του.

Β. Στην συνέχεια, περιήλθε στην ερωτώσα υπηρεσία το με αριθμ. πρωτ.: 4886/30-07-2013 έγγραφο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Π.Ε. και Δ.Ε. Κρήτης, σύμφωνα με το οποίο, ο κηδεμόνας μαθητή του 1^{ου} Γεν. Λυκείου Ιεράπετρας **ζητά και τη χορήγηση αντιγράφων όλων των γραπτών δοκιμίων του παιδιού του, και όχι μόνο αυτών επί των θεμάτων των προαγωγικών εξετάσεων που αναφέρονταν στο αρχικό του αίτημα.**

Γ. Επί των ως άνω αιτημάτων η ερωτώσα υπηρεσία έχει την άποψη ότι, επειδή από την κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπεται η δυνατότητα δημοσιοποίησης των εν λόγω θεμάτων, ούτε η δυνατότητα χορήγησης φωτοαντιγράφων των γραπτών δοκιμίων των μαθητών, παρά μόνο επίδειξή τους, εφόσον αυτό ζητηθεί από τους κηδεμόνες των μαθητών, (όπως άλλωστε έχει γίνει δεκτό με την υπ' αριθμ. **51/2011** Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία και έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων) και, περαιτέρω, επειδή τα θέματα των εξεταζόμενων μαθημάτων σε ενδοσχολικό επίπεδο δεν είναι κοινά για όλα τα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας, ούτε εξετάζονται οι μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων τις ίδιες ημέρες στα ίδια μαθήματα, (σε αντίθεση με τις Πανελλαδικές Εξετάσεις), **δεν πρέπει να δημοσιοποιούνται τα θέματα αυτά,** καθ' όσον η δημοσιοποίησή τους θα δημιουργούσε προβλήματα στην εξεύρεση θεμάτων από τους εκπαιδευτικούς. Επίσης, επειδή οι εξετάσεις των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διέπονται από ειδικές διατάξεις, δεν χωρεί αναλογική εφαρμογή

της υπ' αριθμ. 275/2012 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία αφορά σε διαφορετικό θέμα.

Κατόπιν των ανωτέρω, υπεβλήθη το εν αρχή ερώτημα.

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Στα άρθρα 5^A και 10 του ισχύοντος Συντάγματος του 1975/1986/2001 ορίζονται, μεταξύ άλλων, αντιστοίχως, και τα εξής:

1) «Άρθρο 5^A

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση όπως νόμος ορίζει., Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνον εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος και προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων ... ».

2) «Άρθρο 10.

1. ... 3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει».

B. Στο άρθρο 5 του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' - 45), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων και τα εξής :

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση

των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεση του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παραγράφων 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. ....5. Η άσκηση του κατά τις παραγράφους 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. 6. ....».

Γ. Στις διατάξεις των άρθρων 3 και 8 του Π.Δ/τος 465/1981 «περί προαγωγής, απολύσεως, και εξετάσεων μαθητών Γυμνασίων» (ΦΕΚ Α' - 129) ορίζονται, αντιστοιχώς, μεταξύ άλλων και τα εξής:

1) «Άρθρο 3

1. Η πρόοδος των μαθητών στα διδασκόμενα μαθήματα ελέγχεται με προφορικές και γραπτές ολιγόλεπτες ή ωριαίες δοκιμασίες κατά τη διάρκεια του έτους, προκειμένου να διαπιστωθεί η κατάρτιση των μαθητών σε κάθε μάθημα, η κριτική αφομοίωση των διδασκομένων και γενικά η επιδιωκόμενη κατά το αναλυτικό πρόγραμμα πρόοδος αυτών. Με βάση τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τον έλεγχο αυτόν καθορίζεται η προαγωγική εξέλιξη των μαθητών.....

8. Τα γραπτά δοκίμια των ανωτέρω γραπτών εξετάσεων και δοκιμασιών διορθώνονται από τον διδάσκοντα, τίθενται υπόψη των

μαθητών για να ενημερωθούν ως προς την επιτυχή ή όχι ανάπτυξη του θέματος και παραδίδονται στο Διευθυντή του Γυμνασίου για φύλαξη μέχρι το τέλος του σχολικού έτους. Επίσης τίθενται υπόψη των γονέων εφόσον το ζητήσουν».

2) «Άρθρο 8

Παραπεμπτικές, Επαναληπτικές, Κατατακτήριες Εξετάσεις:

1. Οι παραπεμπτικές, επαναληπτικές και κατατακτήριες εξετάσεις διεξάγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος, από εξεταστική επιτροπή.....**8. Τα θέματα της γραπτής εξέτασης σε κάθε μάθημα καταρτίζονται με κοινή εισήγηση των δυο καθηγητών της ίδιας ή συγγενούς προς το μάθημα ειδικότητας, μελών της εξεταστικής επιτροπής και με την έγκριση του Διευθυντή του Γυμνασίου.**

9. Τα θέματα, που δίνονται για διαπραγμάτευση γράφονται σε φύλλο χάρτου σφραγισμένο με τη σφραγίδα του Σχολείου και την υπογραφή του Δ/ντή του Σχολείου και υπαγορεύονται στους μαθητές ...».

Δ. Στα άρθρα 10, 12, 15, 16 και 24 του Π. Δ/τος 60/2006 «Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου» (ΦΕΚ Α' - 65) ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων και τα εξής:

1) «Άρθρο 10

1. Στο τέλος κάθε τετραμήνου και μετά την κατάθεση και καταχώριση της προφορικής βαθμολογίας, **καλούνται οι κηδεμόνες των μαθητών για ενημέρωση** αναφορικά με την επίδοση, την επιμέλεια, τη φοίτηση και τη συμπεριφορά των παιδιών τους **και τους επιδίδεται ο ατομικός έλεγχος προόδου του μαθητή.** ... 2) ... 3) Οι κηδεμόνες των μαθητών δικαιούνται να ενημερώνονται από τους διδάσκοντες, κατά τις ημέρες που έχουν ορισθεί στο πρόγραμμα ενημέρωσης κηδεμόνων, για όλα τα στοιχεία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Οι διδάσκοντες **επιδεικνύουν τα γραπτά των μαθητών, εφόσον ζητηθεί από τους κηδεμόνες τους και μόνο».**

2) «Άρθρο 12

Θέματα των εξετάσεων

1. Τα θέματα των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων περιλαμβάνουν ποικιλία ερωτήσεων .....

2. Τα θέματα των προαγωγικών εξετάσεων στην Α' και Β' τάξη και των απολυτηρίων εξετάσεων στη Γ' τάξη, Δημοσίων και Ιδιωτικών Ενιαίων Λυκείων για τα μαθήματα που εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας, **διατυπώνονται με τη συνεργασία των καθηγητών** που διδάσκουν το ίδιο μάθημα στην ίδια τάξη κάθε Λυκείου, είναι κοινά για όλα τα τμήματα της τάξης του Λυκείου **και εγκρίνονται από το Διευθυντή του Λυκείου** με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του αρ. 16 του παρόντος π.δ.. 3. ....».

3) «Άρθρο 15

Τρόπος εξέτασης των διαφόρων μαθημάτων

1. **Τα θέματα των γραπτών προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων λαμβάνονται από την ύλη που ορίζεται ως εξεταστέα .....**

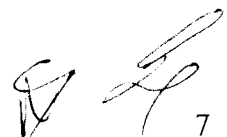
Οι ερωτήσεις είναι ανάλογες με εκείνες που υπάρχουν στα σχολικά εγχειρίδια και στις οδηγίες του Π.Ι.....».

4) Άρθρο 16

«Γραπτές προαγωγικές εξετάσεις των μαθητών της Α' και Β' τάξης.

1. Οι γραπτές προαγωγικές εξετάσεις των μαθητών της Α' και Β' τάξης διενεργούνται με την ευθύνη του Διευθυντή και των διδασκόντων σε κάθε Λύκειο. 2. ... 3. Η εξεταστέα ύλη καταγράφεται στο βιβλίο της διδασκόμενης ύλης και υπογράφεται από τον εισηγητή - καθηγητή και από το Διευθυντή του Λυκείου.

4. **Τα θέματα ορίζονται από τους διδάσκοντες το μάθημα, σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος και είναι κοινά για όλα τα τμήματα των Α' και Β' τάξεων του κάθε Λυκείου. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατόν να δοθούν χωριστά θέματα, εάν συντρέχει αποχρών λόγος, ο οποίος αναγράφεται σε σημείωση στο έγγραφο που περιέχει τα θέματα και παράλληλα συντάσσεται και σχετική πράξη στο βιβλίο πράξεων του Διευθυντή του σχολείου.**

5. Τα θέματα **διανέμονται φωτοτυπημένα** στους μαθητές ή **υπαγορεύονται ή γράφονται στον πίνακα σε ειδικές περιπτώσεις** κατά την κρίση του Διευθυντή του σχολείου.

6. ...

7. Οι εξετάσεις διενεργούνται ενώπιον ενός (1) τουλάχιστον καθηγητή - επιτηρητή σε κάθε αίθουσα, ο οποίος μετά τη λήξη της εξέτασης παραλαμβάνει τα γραπτά δοκίμια των μαθητών, **τα υπογράφει και τα παραδίδει με υπογραφή μέσα σε φάκελο στον αρμόδιο για τη βαθμολόγησή τους καθηγητή.**

8. **Η βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμίων γίνεται από τον αρμόδιο καθηγητή, ο οποίος οφείλει να καταθέσει τα γραπτά στο Διευθυντή του Λυκείου διορθωμένα και βαθμολογημένα** μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ημέρα της εξέτασης κάθε μαθήματος. Ο Διευθυντής του Λυκείου **μεριμνά για την καταχώριση της βαθμολογίας** στα οικεία βιβλία και στον Υπολογιστή του Σχολείου, αν υπάρχει».

5) «Άρθρο 24

Αναβαθμολόγηση γραπτών δοκιμίων της Α' και Β' τάξης του Ενιαίου Λυκείου και της Γ' τάξης των μαθημάτων που εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

Σε αναβαθμολόγηση υπόκεινται τα γραπτά δοκίμια των μαθητών της Α' και Β' τάξης, και της Γ' τάξης στα μαθήματα που εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας, με την ακόλουθη διαδικασία:

1. Η αναβαθμολόγηση γίνεται στη Διεύθυνση ή στο Γραφείο Δ.Ε., στο οποίο υπάγεται το αντίστοιχο Λύκειο.....».

Ε. Στα άρθρα 1 και 3 του Ν. 3448/2006 «Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα....» (ΦΕΚ Α' 57), με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2003/98/ΕΚ(L345/90/31.12.2003) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17-11-2003, ορίζονται, κατ'αντιστοιχία, πλην άλλων τα εξής:

1) Άρθρο 1

«Αντικείμενο

Αντικείμενο ρύθμισης των διατάξεων των άρθρων 1 έως 13 αυτού του νόμου είναι ο καθορισμός, σύμφωνα και με την Οδηγία 2003/98/ΕΚ (L 345/90/31.12.2003), των όρων, των προϋποθέσεων, καθώς και των τρόπων διευκόλυνσης της περαιτέρω χρήσης εγγράφων, που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα, όπως τα έγγραφα και οι φορείς καθορίζονται στις επί μέρους διατάξεις των άρθρων 3 και 4 αυτού του νόμου. Οι κείμενες διατάξεις για την πρόσβαση στα παραπάνω έγγραφα εξακολουθούν να ισχύουν, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων αυτού του νόμου.

2) Άρθρο 3

«Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 14 αυτού του νόμου **δεν εφαρμόζονται** σε έγγραφα: α) ..... ε) **Σε έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή εκπαιδευτικών, ερευνητικών ή και πολιτιστικών ιδρυμάτων, όπως σχολεία, Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία, ορχήστρες, λυρικές σκηνές, θέατρα και ερευνητικών εγκαταστάσεων ή άλλων οργανισμών τήρησης αποτελεσμάτων ερευνών. Τα υπό στοιχεία δ' και ε' έγγραφα μπορεί να χορηγούνται για περαιτέρω χρήση, εφόσον αυτό προβλέπεται από γενικές διατάξεις ή διατάξεις που διέπουν τον οικείο φορέα. 2. ....».**

III. Από την ερμηνεία των προπαρατεθεισών διατάξεων, κατά το γράμμα, το πνεύμα και τον σκοπό τους, σε συνδυασμό και με τα στοιχεία του φακέλου, συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Ν. 2690/1999, οι οποίες θεμελιώνονται στα άρθρα 5^Α παρ. 1 και 10 παρ. 1 και 3 του ισχύοντος Συντάγματος, θεσπίζεται **το δικαίωμα πρόσβασης** των διοικουμένων στα **έγγραφα της Δημόσιας Διοίκησης**, κατ' επιταγή της βασικής και θεμελιώδους αρχής της φανερώς δράσεώς της, καθιερωμένης και στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο με το άρθρο 255 της Συνθήκης Ε.Κ..

  9

Περαιτέρω, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υπό τους οποίους ο ενδιαφερόμενος δύναται να λαμβάνει γνώση και αντίγραφα διοικητικών εγγράφων που τον αφορούν ή και ιδιωτικών εγγράφων, δικών του ή τρίτων, που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες (υπηρεσίες του Κράτους, των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου - βλ. Α. Τάχο ο.π.) και είναι σχετικά με υπόθεση του, η οποία ή εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

2. Εξ άλλης όμως όψεως, η άσκηση του πιο πάνω δικαιώματος τελεί υπό τη συνδρομή ορισμένων αρνητικών προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 5. Μερικές εξ αυτών τίθενται κατά τρόπο απόλυτο, υπό την έννοια ότι αποκλείουν άνευ ετέρου το δικαίωμα προσβάσεως (το έγγραφο να μην αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, να μην παραβιάζεται απόρρητο, θεσπισμένο από ειδικές διατάξεις, να μην ενσαρκώνει δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας), άλλες δε κατά τρόπο σχετικό, υπό την έννοια ότι στη Διοίκηση αφήνεται να κρίνει άν, με τη συνδρομή τους, ανακύπτει περίπτωση αποκλεισμού του δικαιώματος προσβάσεως (αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή μπορεί να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών περί την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παραβάσεως). Επίσης, η άσκηση του ως άνω δικαιώματος περιορίζεται, αν η χορήγηση αντιγράφου αποκλείεται εξ άλλης ειδικής διατάξεως (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 265/2010, 51/2011).

3. Διοικητικά έγγραφα κατά την έννοια του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, είναι τα συντασσόμενα από δημόσιες υπηρεσίες, ως διοικητικά έγγραφα όμως θεωρούνται και τα ιδιωτικά εφόσον χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη για τη διαμόρφωση κρίσεως, γνώμης ή για τον καθορισμό της διοικητικής δράσεως (Γνωμ. ΝΣΚ 366/2006, 166/2007 όπου και παραπομπές στη νομολογία, Ν.Σ.Κ. 480/2008, 535/2008, 548/2008, 139/2009, 363/2009, 72/2010 κ.α., Α. Τάχο ο.π. σελ. 214 επ).

4. Ο νόμος δεν κατοχυρώνει γενικό δικαίωμα των διοικουμένων και αντίστοιχη υποχρέωση της Διοίκησης προς παροχή πληροφοριών, αλλά συγκεκριμενοποιεί την, κατά την παρ. 1 του άρθρου 5^Α του Συντάγματος έννοια της πληροφόρησης στο δικαίωμα του ενδιαφερομένου να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων ή, του έχοντος ειδικό έννομο συμφέρον να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων, που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες. Εξάλλου, προϋπόθεση για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, επιβαλλόμενη από τις προαναφερθείσες διατάξεις, είναι το αίτημα του ενδιαφερομένου να είναι **ορισμένο** και να αναφέρεται **σε συγκεκριμένα έγγραφα**, ενώ η γενική και χωρίς εξειδίκευση των αιτουμένων στοιχείων αίτηση **είναι αόριστη** και **δεν υποχρεώνει** την διοίκηση να την αποδεχθεί, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση της άσκησης του δικαιώματος **κατά τρόπο καταχρηστικό**. Οι περιορισμοί αυτοί στοχεύουν στην ικανοποίηση των αιτημάτων με λελογισμένη απασχόληση των δημοσίων υπηρεσιών, έτσι ώστε η άσκηση του δικαιώματος των ενδιαφερομένων να μην καταλήγει σε τροχοπέδη συνέχισης της λειτουργίας τους (ΣΤΕ 2699/2008, Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 723/2000 Ολομ.). Σε κάθε περίπτωση, το έγγραφο από το οποίο προκύπτουν οι αιτούμενες πληροφορίες **πρέπει να είναι υπαρκτό**. (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 259/2003, 365/2011).

5. Εν προκειμένω, τίθεται πρωτίστως το ζήτημα, αν τα θέματα των ενδοσχολικών εξετάσεων Γυμνασίων και Λυκείων αποτελούν διοικητικά έγγραφα, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, προκειμένου να τύχει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Η διαδικασία των εξετάσεων, η αξιολόγηση των μαθητών κλπ. της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπεται και ρυθμίζεται, για τους μαθητές του Γυμνασίου με τις σχετικές διατάξεις του Π.Δ.465/1981 και για τους μαθητές του Λυκείου [και μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες που προβλέπει ο νέος νόμος, υπ' αριθμ. 4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193) «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» και

εκδοθούν οι σχετικές κανονιστικές πράξεις που αυτός προβλέπει] με τις σχετικές διατάξεις του Π.Δ. 60/2003. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, **τα θέματα στα οποία εξετάζονται οι μαθητές του Γυμνασίου και του Λυκείου δεν λαμβάνουν την μορφή αυθυπόστατου και αυθύπαρκτου διοικητικού εγγράφου, πρωτοκολλούμενου και αρχειοθετούμενου, αλλά ενσωματώνονται στα γραπτά δοκίμια των μαθητών** (είτε δια της υπαγορεύσεώς τους και αναγραφής τους στο σώμα του γραπτού, είτε δια της διανομής τους μέσω φωτοαντιγράφων και επισυνάψεως τους, στην συνέχεια, στα γραπτά) **ως συστατικό στοιχείο αυτών**. Υπό την έννοια αυτή, τα θέματα, ως ζητήματα δοκιμασίας και αξιολογικής κρίσεως των, επ' αυτών, γραπτών δοκιμίων, δεν προσλαμβάνουν την υπόσταση διοικητικού εγγράφου, εξ αυτών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων **του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας**. Υφ' οιανδήποτε εκδοχή, το δικαίωμα και ο τρόπος πρόσβασης επί των θεμάτων καθορίζονται από τις σχετικές περί των γραπτών δοκιμίων διατάξεις, ως κατωτέρω.

6. Τα γραπτά δοκίμια των εν γένει εξετάσεων έχουν **διφυή χαρακτήρα**. Κατά το μέρος μεν, που συντάσσονται από τον **υποψήφιο**, αποτελούν **ιδιωτικά έγγραφα**, κατά το μέρος δε, που **περιέχουν την βαθμολογία** των βαθμολογητών αποτελούν **διοικητικά έγγραφα (ΔΕΑ 369/2011)**.

Το δικαίωμα **πρόσβασης** στα ανωτέρω γραπτά δοκίμια **ρυθμίζεται, ειδικώς και αποκλειστικώς** από τις προαναφερθείσες **διατάξεις**, τόσο του Π.Δ. 60/2003, όσο και του Π.Δ.465/1981. **Η μόνη δυνατότητα** πρόσβασης στα γραπτά δοκίμια που παρέχουν οι διατάξεις αυτές μόνο στους μαθητές και κηδεμόνες τους, **είναι η επίδειξη των εν λόγω γραπτών δοκιμίων εφόσον το ζητήσουν** (άρθρα 10 παρ. 3 του Π. Δ/τος 60/2006 και άρθ. 3 παρ. 8 του Π.Δ/τος 465/1981), **χωρίς το δικαίωμα χορηγήσεως αντιγράφων**, ενόψει και της δυνατότητας αναβαθμολόγησης των γραπτών αυτών.

Οι προπαρατιθέμενες διατάξεις των διαταγμάτων υπ' αριθμ. 465/1981 και 60/2006, συνθέτουν ένα ειδικό πλαίσιο ευρύτατης ενημέρωσης των

μαθητών και των κηδεμόνων τους για τις εν γένει επιδόσεις και τη συμπεριφορά των μαθητών και δια των γραπτών δοκιμίων, που αποτελούν αντικείμενο της ενημέρωσης αυτής, η οποία βαίνει πολύ πέραν από τη γνώση που μπορεί να συναχθεί από την καθεαυτή χορήγηση απλού αντιγράφου.

Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι, όσον αφορά το θέμα της χορήγησης ή μη φωτοαντιγράφων των εν λόγω γραπτών δοκιμίων, αυτό έχει εξετασθεί και επιλυθεί για τη Διοίκηση με την **51/2011** Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., η οποία και έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Με την εν λόγω Γνωμοδότηση έγινε δεκτό ότι, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις τόσο του Π.Δ. 60/2003, όσο και του Π.Δ.465/1981, το δικαίωμα γνώσης των ενδιαφερομένων μαθητών ή και κηδεμόνων τους για τα γραπτά δοκίμια των εξετάσεων ικανοποιείται πλήρως με την επίδειξη μόνο των εν λόγω δοκιμίων, διαδικασία η οποία κρίθηκε νόμιμη και υπό συνταγματική θεώρηση (Δ.Εφ.Αθ. 446/2010, 447/2010, Σ.Τ.Ε. 1400/1992).

Όσον αφορά την 475/2012 Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., αυτή αφορά σε **εντελώς διαφορετικό θέμα**, (στην απόκτηση Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας), εμπίπτον στο ρυθμιστικό πεδίο άλλων διατάξεων.

7. Τέλος, με τις διατάξεις του Ν. 3448/2006 ρυθμίζεται η περαιτέρω χρήση εγγράφων στα οποία όμως επιτρέπεται πρόσβαση. Η χρήση αυτή, καθόσον αφορά τα γραπτά δοκίμια απαγορεύεται ρητώς και με τις, εν λόγω, διατάξεις.

III. Ακολούθως των ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Γ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., η απάντηση που προσήκει στο τεθέν ερώτημα, είναι η εξής:

α) Τα θέματα των ενδοσχολικών εξετάσεων μαθητών των Γυμνασίων και των Λυκείων, δεν έχουν, κατ' έννοια, αυθύπαρκτη και αυτοτελή υπόσταση

εγγράφου, αλλά αποτελούν συστατικό και αναπόσπαστο στοιχείο των γραπτών δοκιμίων. Τα θέματα αυτά εξυπηρετούν, αποκλειστικώς και μόνο, την εκπαιδευτική διαδικασία των δημοσίων σχολείων και δεν εκτίθενται σε δημοσιότητα και σε πρόσβαση τρίτων.

β) Δεν υφίσταται δυνατότητα χορηγήσεως φωτοαντιγράφων των γραπτών δοκιμίων των εξετάσεων των μαθητών των Γυμνασίων και των Λυκείων, αλλά μόνο δυνατότητα επιδείξεως των εν λόγω γραπτών δοκιμίων στους μαθητές ή στους κηδεμόνες τους.-

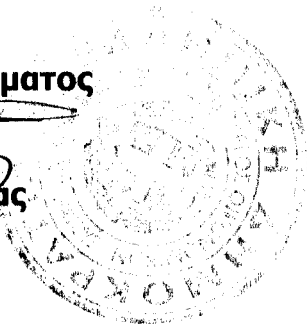
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 28-2-2014

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Νικηφόρος Κανιούρας

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Αρ. Σινάνης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.